

Mål og strategiplan for MIO

2018-2021

FORORD

Næste skridt i processen.

MIO har i perioden 2015-2018 fokuseret på at kortlægge om og hvordan Grønland lever op til FN's Børnekonventionen, hvilke vilkår børn lever i og hvilke muligheder de har. MIO har rejst i stort set hele landet.

MIO arbejder procesorienteret og denne strategi for 2018-2021 handler om at tage ansvar for børnenes trivsel og muligheder. Denne strategi handler også om at motivere befolkningen til, at tage ansvar

i forhold til de problematikker som MIO har belyst, der er på området for børn og unge.

Monitoreringen af børns vilkår og indsamling af viden herom fortsætter, men der vil de næste år særligt fokuseres på ansvar og handling. MIO's fokusområder for 2018-2021 er derfor valgt på baggrund af den viden MIO har erhvervet sig i årene 2015-2018, hvor MIO bl.a. har beskrevet at Grønland ikke lever op til 17 artikler i Børnekonventionen.

Med kærlig hilsen

Aviaja Egede Lyng
Børnetalsmand

MIO's overordnede mål tager udgangspunkt i FN's Børnekonvention

- Ret til ikke-diskrimination
- Ret til beskyttelse
- Ret til udvikling
- Ret til medbestemmelse og deltagelse

MIO's overordnede mål udmøntes i det daglige arbejde ud fra lovgrundlaget og de strategiske fokus- og indsatsområder.

MIO's hovedopgaver består i det daglige af

- Børnetalesmandsfunktion
- Råd og vejledning
- Vidensdeling

MIO er en politisk uafhængig institution.

MIO's børnesyn

I MIO lægger vi stor vægt på inddragelse primært af børn, men også af voksne. Børn er eksperter i at være børn og det er vigtigt, at høre børn om deres synspunkter. Børn har rettigheder. Når vi inddrager børn betyder det ikke, at børn kan bestemme, men at vi skal huske at høre og lytte til børns synspunkter.

ALLE BØRN ER VÆRDIFULDE

MIO'S BØRNESYN

MEDMENNESKELIGHED

I MIO er vi først og fremmest mennesker. Derfor møder vi vores medmennesker – børn, unge og voksne – med menneskelig kontakt og omsorg. Vi går ydmygt til vores opgave og kommer barnet i møde på barnets egne præmisser.

I MIO VED VI, AT ALLE BØRN ER UNIKKE INDIVIDER

Alle børn er unikke individer og alle har ret til at være som de er.

I MIO har vi stor respekt for det enkelte individ og anser alle børn for at være lige meget værd.

Vi forsøger at få forståelse for barnets situation og tilpasser os til det enkelte individ; ligesom vi søger at tilpasse os det enkelte barns bosted.

BØRN VED BEDST, HVORDAN DET ER AT VÆRE BØRN

Alt hvad vi laver i MIO er baseret på børns egne oplevelser. Vi er børnenes stemme og anser inddragelse af børn, som en vigtig forudsætning for vores arbejde.

Vi anvender forskellige metoder og visuelle redskaber til at møde børn i børnehøjde.

Børn er børn og børn skal mødes, der hvor de er.

BØRNS MENINGER ER LIGE SÅ VIGTIGE SOM VOKSNES

Uanset alder og ståsted er barnets stemme lige så vigtig som den voksnes. Vi respekterer barnets egne grænser, behov og følelser. Barnets stemme, perspektiv og meninger skal respekteres af alle.

VORES TILGANG TIL BØRN

I MIO ønsker vi at give børn og unge et ståsted. Vi ønsker at være vejviseren og vejlede børn og unge. Vi bygger vores arbejde på tillidsfulde relationer med høj troværdighed og værner om vores integritet, ligesom vi respekterer barnets egne grænser. Vi har en professionel tilgang til vores arbejde og møder barnet i medmenneskelig kontakt.

Når børn har ret til høje, betyder det ikke, at børn kan bestemme, men det betyder, at de voksne skal huske at spørge børn om, hvad de synes.

MIO'S STRATEGISKE FOKUS- OG INDSATSOMRÅDER 2018-2021

Børnetalsmand Aviåja Egede Lyng og Børnerådet har sammen besluttet hvad de overordnede mål for 2018 til juni 2021 vil være.

MIO's mål- og strategiplan for 2018-2021 tager afsæt i Inatsisartutlov nr. 11 af 22. november 2011 om Børnetalsmand og Børneråd.

1

Familier føler sig motiverede

2

Samarbejde og dialog med myndigheder om at styrke børns rettigheder ud fra FN's Børnekonvention

3

Inddragelse af børn og voksne

4

Børn får den hjælp de har ret til

5

Børns viden om klageadgang

6

Systemer, kultur og samfundsstruktur til debat

7 Daginstitutionsområdet i fokus

8 Børnetalsmanden og Børnerådets løbende italesættelser skaber debat

9 Alle i Grønland kender til Børnekonventionen og børns rettigheder

10 Undersøgelser inden for børne- og ungeområdet skaber viden, debat og initiativer

1

Familier føler sig motiverede

MIO har rejst i størstedelen af Grønland og vist gennem sine rejserapporter hvilke udfordringer der er med at leve op til flere artikler i FN's Børnekonvention. MIO har skabt et grundlag af viden, som kan være med til at skabe initiativer samt motivation hos befolkningen til, at tage ansvar for børns levevilkår, trivsel og muligheder. MIO ønsker at motivere og give redskaber til familier - forældre, værger og andre omsorgsgivere – så de ved hvordan de kan handle i forhold til (deres egne og andres) børn, samt at de føler sig uafhængige, indflydelsesrige og handlekraftige i eget liv.

MIO vil arbejde for at familier føler sig motiverede ved, at sætte fokus på:

- Retslige forhold for børn
- Lokale ressourcer
- Udbrede MIO's formål til kommunerne
- Familier i alle dens former: Fx børn med enlige forældre, sammensatte familier, børn der vokser op hos bedsteforældre, børn anbragt i plejefamilier, børn i mindrebemidlede familier, m.v.
- Håndbog om opdragelse

Børnekonventionens artikel 18 - deltagerstaterne skal bestræbe sig på at sikre anerkendelse af princippet om, at begge forældre har fælles ansvar for barnets opdragelse og udvikling. Forældrene, eller i givet fald værgeren, har hovedansvaret for barnets opdragelse og udvikling. Barnets tarv skal for dem komme i første række.

2

Samarbejde og dialog med myndigheder om at styrke børns rettigheder ud fra FN's Børnekonvention

I 2018 er det 25 år siden Grønland tiltrådte FN's Børnekonvention. Børnekonventionen fastsætter en række bestemmelser om, at lande, der tiltræder Børnekonventionen, respekterer børn som selvstændige individer med politiske, økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder. MIO og Børnetalsmanden har igennem de sidste tre år monitoreret hvorvidt lov og praksis er i overensstemmelse med de forpligtelser, Grønland har i henhold til Børnekonvention. MIO og Børnetalsmanden fortsætter dette arbejde de kommende tre år.

MIO vil samarbejde og have dialog med myndigheder om at styrke børns rettigheder ud fra FN's Børnekonvention gennem forskellige aktiviteter:

- Syntese over hvilke artikler fra FN's Børnekonvention som Grønland har vanskeligheder med at leve op til
- Opfølgning af kommunernes arbejde set i fht. FN's Børnekonvention
- Opfølgning af anbefalinger fra MIO, bl.a. fra rejserapporter
- Opfølgning på politiske initiativer
- Borgerhenvendelser til MIO – analyse, statistik og afrapportering m.m.
- Italesætte behovet for en koordineret national borgerhenvendelsesenhed og behovet for synliggørelse af hjælpeinstanser
- Beskrivelse af MIO's arbejdsmodel

Børnekonventionens artikel 26 - deltagerstaterne skal anerkende ethvert barns ret til at nyde godt af social sikkerhed, herunder social forsikring, og skal tage de nødvendige forholdsregler for at opnå uindskrænket opnåelse af denne ret i overensstemmelse med national ret.

3

Inddragelse af børn og voksne

Børnetalesmanden har gennem sin første periode som Børnetalesmand givet et tydeligt billede af hvilke områder inden for lov og praksis der ikke lever op til forskellige artikler i FN's Børnekonvention. Der er et behov for en koordineret plan for arbejdet på børne- og ungeområdet, som skal fremme børns rettigheder og sikre børn en værdig levestandard med tryghed, udvikling og muligheder.

Børnetalesmanden vil på baggrund af denne viden, høre befolkningen om deres forslag til at styrke børne- og ungeområdet, særligt på de områder, hvor MIO har belyst, at der er vanskeligheder med at leve op til Børnekonventionen.

- Etablering af børnepanel
- Tværfagligt samarbejde
- Helhedssyn på FN's Børnekonventions 54 artikler
- Fælles vision - børns anbefalinger i forhold til eget liv

Børnekonventionens artikel 12 - deltagerstaterne skal sikre et barn, der er i stand til at udforme sine egne synspunkter, retten til frit at udtrykke disse synspunkter i alle forhold, der vedrører barnet; barnets synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed.

4

Børn får den hjælp de har ret til

Børnetalesmanden og MIO har gennem sine rejser påvist et stort behov for særligt psykisk hjælp og et behov for synliggørelse af hvor denne hjælp er at få. Et stort antal af børn og unge i landet får ikke den hjælp de har ret til.

Flere børn og unge har behov for psykisk hjælp på grund af forskellige svære og traumatiske oplevelser i barndommen og gennem opvæksten; også børn der ikke oplever svigt eller traumer, kan gennem livet få et behov for psykisk hjælp. Børn der ikke er registeret i hverken social- eller sundhedsområdet hører også under denne gruppe af børn, der ikke altid modtager den hjælp de har behov for og ret til.

MIO vil arbejde for, at børn får den hjælp de har ret til ved, at sætte fokus på:

- Mørketal
- Psykologisk/terapeutisk behandling
  - hvilken form for hjælp er der brug for?
- Mobning er også vold
- Hjælpen via Sundhedsvæsenet
- Anbragte børn, herunder:
  - Børn som anbringes fra spæd
  - Børn der flyttes rundt ml. anbringelsessteder
  - Børn der pludselig hjemgives efter (flere års) anbringelse
  - Antallet af anbringelser
  - Italesætte andre forhold inden for anbringelsesområdet
- Børn og skolegang
- Børn i sorg, herunder:
  - den almindelige og den komplicerede sorg
  - børn som pårørende

Fortsætter på næste side

- Selvmordsproblematik
- Angst og depression – behov for viden om området
- Børn med psykosomatiske symptomer
- Børn i socialsystemet
- Børn som har brug for psykisk hjælp
- Børn med forældre som er indsatte i anstalt
- Tværfagligt samarbejde og metoder hertil
- Børn med andre problematikker (fx skimmel i hjemmet) har også ret til hjælp
- Konsekvenser af mangel på psykisk hjælp

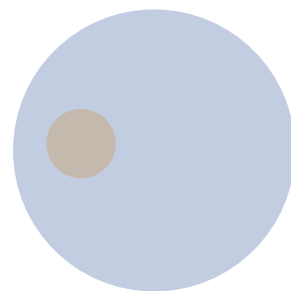
Børnekonventionens artikel 39 - deltagerstaterne skal træffe alle passende forholdsregler for at fremme fysisk og psykisk helbredelse og resocialisering af et barn, der har været udsat for enhver form for forsømmelse, udnyttelse eller misbrug, tortur eller anden form for grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf eller væbnede konflikter. Sådant helbredelse og resocialisering skal finde sted i omgivelser, der fremmer barnets sundhed, selvrespekt og værdighed.

Børns viden om klageadgang

En del af Børnretsmandens opgaver er, at yde råd og vejledning til børn om børns klageadgang. I Grønland kan børn klage over en afgørelse kommunen har taget, som omhandler forhold i barnets liv.

MIO ønsker at tydeliggøre forholdene omkring børns klageadgang gennem:

- Analyse af børns viden om retten til at klage
- Visualisering af børns klageadgang
- Samarbejde med bl.a. Inatsisartuts Ombudsmand

6

Systemer, kultur og samfundsstruktur til debat

Såfremt børns vilkår skal forbedres og styrkes, og for at initiativer til forbedring skal virke, er det grundlæggende vigtigt at der er en sammenhæng mellem systemer, samfundsstruktur og kultur.

Mange familier i Grønland har deres egne uformelle strukturer, ligesom de forskellige steder i landet har deres egne kulturelle normer, værdier og måder at forstå på. MIO ønsker derfor at sætte fokus på vigtigheden af denne sammenhæng fx ved at se på familiestrukturerne i forhold til lovmeningen, om den måde vi arbejder med familier på, passer med deres måde at forstå; og hvor vigtigt det er at have viden om, at der eksisterer forskellige kulturer i Grønland i dag, når man arbejder med børns vilkår og rettigheder.

MIO vil bl.a. sætte fokus på:

- Sammenhængen ml. lov og praksis
- Kollektivism og systemer
- Borgeroplysning – hvordan?

7

Daginstitutionsområdet i fokus

Alle børn har ret til udvikling. Udviklingen sker allerede før barnets fødsel og fortsætter op gennem småbørnsårene og senere gennem ungdomsårene. Ligesom skolen har stor betydning for de større børns læring og uddannelse, har dagsinstitutionsområdet en grundlæggende betydning for barnets udvikling og læring. Børn i daginstitutioner bruger en meget stor del af deres hverdag i institutionen, i samspil med andre børn og pædagoger (og medhjælpere), og det er derfor af stor betydning, at børn deltager i stimulerende, sunde og meningsfulde aktiviteter med sine omgivelser hver dag, for at understøtte deres udvikling på bedste vis.

MIO vil sætte daginstitutionsområdet i fokus gennem:

- Dialog og samarbejde med Nunatsinni Perorsaat Kattuffiat (NPK) om bl.a.:
  - Mangel på uddannede pædagoger – konsekvenser heraf
  - Personaleudskiftning – konsekvenser heraf
  - Pædagogiske tiltag
- Retten til udvikling

Børnekonventionens artikel 27 - deltagerstaterne anerkender ethvert barns ret til den levestandard, der kræves for barnets fysiske, psykiske, åndelige, moralske og sociale udvikling.

Børnetalsmanden og Børnerådets løbende italesættelser skaber debat

Børnetalsmanden, Børnerådet og MIO italesætter løbende forskellige forhold omhandlende børns levevilkår og rettigheder i Grønland. Børnetalsmanden og MIO ønsker at skabe debat og viden der styrker børns rettigheder, levevilkår og muligheder.

MIO vil skabe debat og vidensdeling i samfundet ved at italesætte forskellige forhold bl.a.:

- Samfundet og systemet
- Skam- og skyldproblematik
- Selvmord
- Depression
- Anbringelser af børn
- Folkeskolen
- Uønskede graviditeter
- Misbrugsproblematikker
- Unges planer efter folkeskolen
- Børn i mindre bemidlede familier
- FN's Konvention om Barnets Rettigheder indeholder 54 artikler - og ikke kun artikler der omhandler socialområdet
- Tidlig indsats (tilknytning)
- Hjemløshed
- Arbejdsløshed
- Psykisk sygdom
- "De voksnes tabu – ikke børnenes". Børnene taler åbent om problemer og hjælper hinanden.
- MIO's rolle
- Børn har brug for voksne de kan tale med
- Tværfagligt samarbejde og handleanvisninger
- Børn med forældre indsat i anstalt
- Alkohollovgivning og børn
- Fritidsaktiviteter
- Hjælp til børn med "almindelige" problematikker
- Børn og skoler

Alle i Grønland kender til Børnekonventionen og børns rettigheder

MIO skal fremme børns offentlige og private rettigheder og interesser i landet. En del af dette arbejde foretages gennem udbredelse af kendskabet til FN's Konvention om Barnets Rettigheder til alle borgere, børn som voksne, i Grønland.

MIO vil udbrede børns og voksnes kendskab til børns rettigheder ved at:

- Illustrere Børnekonventionen som tegning
- Producere filmklip omhandlende Børnekonventionen og børns rettigheder
- Udgive sange
- Udnævne MIO-Børneambassadører
- (Seminar)
- Producere TV-program om børns rettigheder
- Producere merchandise om MIO og rettigheder
- Udvide brugen af sociale medier
- Undervise i børns rettigheder

Børnekonventionens artikel 42 - deltagerstaterne forpligter sig til gennem passende og aktive forholdsregler at gøre principperne og bestemmelserne i Konventionen almindeligt bekendt for både voksne og børn.

Undersøgelser inden for børne- og ungeområdet skaber viden, debat og initiativer

MIO og Børnetalsmanden skal vurderer de forhold børn i Grønland lever under, udvikle og indsamle viden om disse og børns rettigheder, samt formidle denne viden til offentligheden. Viden om børns levevilkår og hvilke behov de har, er med til at danne grundlag for igangsættelse af initiativer på børne- og ungeområdet.

MIO vil iværksætte viden om børn og unge gennem:

- Analyse- og undersøgelsesarbejde i forskelligt omfang om forskellige emner, bl.a.: anbringelsesområdet, fattigdom, generelle levevilkår, lovgivning, børneprofessionelles behov, tværfaglig organisering, m.v.
- Statistik
- Vidensindsamling
- Viden fra børn
- Samarbejde med kommuner og Selvstyrets departementer

MIO – en procesorienteret arbejdsplads

I MIO er medarbejderne på hver deres måde med til at løfte MIO's målsætninger og hovedopgaver. Hverdagen består af mange opgaver og projekter. Det er derfor vigtigt, at alle i MIO føler sig fagligt stærke i de opgaver de arbejder med, hvilket betyder at faglig udvikling og læring løbende prioriteres og italesættes.

Børnetalsmandens og MIO's lovgrundlag

MIO's og Børnetalsmandens arbejdsgrundlag er fastlagt i Inatsisartutlov nr. 11 af 22. november om Børnetalsmand og Børneråd. Loven er udformet ud fra FN's Børnekonvention og har til formål, at fremme børns interesser og rettigheder i Grønland.

I 1993 ratificerede Grønland FN's Konvention om Barnets Rettigheder. Det betyder, at Grønland har forpligtet sig til, at leve op til artiklerne beskrevet i FN's Børnekonvention. MIO overvåger og monitorerer om, hvorvidt lovgivning og praksis er i overensstemmelse med denne forpligtelse, ligesom MIO vurderer de forhold, børn lever under i landet.

MIO består af en Børnetalsmand, et Børneråd og et sekretariat. Børnetalsmanden åremålsbeskikkes for en periode på 3 år. Genbeskikelse kan ske 1 gang. Dette er Børnetalsmand Aviâja Egede Lynges 2. periode som Børnetalsmand.

Børnetalsmanden skal med Børnerådet som rådgiver, arbejde på at fremme børns offentlige og private rettigheder og interesser samt rette fokus på og informere om børns vilkår i samfundet. Børnerådet er tværfagligt sammensat og består af syv medlemmer. Sekretariatet varetager administrationen for og yder faglig bistand til Børnetalsmanden og Børnerådet.

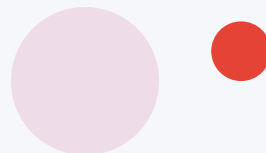
Målgruppen for MIO og Børnetalsmandens arbejde er meget bred, idet loven finder anvendelse for hele landets befolkning – børn samt voksne borgere.

MIO's vision

At Grønland lever op til FN's Konvention om Barnets Rettigheder.

MIO's mission

- MIO skal med en inddragende tilgang være talerør for børn for, at beskytte deres rettigheder
- MIO skal overvåge om Grønland lever op til Børnekonventionen og viderebringe denne viden til de rette instanser
- MIO skal indsamle og udbrede viden om børns vilkår og rettigheder samt skabe debat herom
- MIO skal foreslå tiltag, som skal tydeliggøre hvilke rettigheder børn har efter grønlandske og internationale regler
- MIO skal rådgive om børns rettigheder herunder klageadgang

Hvorfor findes MIO?

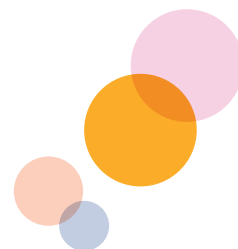
Alle verdens børn har rettigheder. Det betyder, at voksne skal sørge for at børn har et godt liv og vokser op i et trygt hjem. Alle rettigheder er skrevet ned i noget der hedder Børnekonventionen. Børnekonventionen er en aftale om nogle regler, som de voksne skal følge. I MIO arbejder vi med at de voksne følger reglerne, så alle børn har det godt.

Derfor spørger MIO børn og voksne om hvordan de har det. Nogle voksne har svært ved at finde ud af hvad børn har brug for og hvad de skal gøre for, at børnene skal have det godt.

Så skal MIO fortælle de voksne, hvordan de bedst kan passe på børnene.

Til børn

Mål og strategiplan for MIO 2018-2021

Udgiver **MIO – Børnerettighedsinstitution, Postboks 1290, Issortarfimmut 1B, 3900 Nuuk, Grønland, www.mio.gl**

Udgivet **August 2018**

Tekst **Børnerettighedsinstitutionen MIO**

Billeder **MIO**

Grafik **Nuisi grafik**

